

The History is about to come full circle

Bijan Goswami

From our childhood days, we used to hear stories from our grandpas & grandmas about the affluence and abundance in yesteryears. Yes, historically India had always been a wealthy nation. When the English, following upon the Portuguese, first landed in India for the purpose of commerce, they were almost overwhelmed by the wealth and magnificence of the potentates, whose friendship they asked for and whose protection they craved. At the time their connection with this part of Asia began, India was a great and rich country whose trade had been sought after for centuries by the peoples of the West.

If civilization is to be gauged by the standard attained in science, art, architecture, agriculture, industry, medicine, laws, philosophy and religion, then the great States of India at that period were well worthy of comparison with the most enlightened and cultured parts of Europe and no European monarch could be reckoned as in any way superior to Akbar, Aurangzeb, Shah Jahan, or Shivaji; while it would be hard to name any European Minister of Finance equal to Todar Mal and Nana Furvana. We still scarcely know how far we ourselves have been influenced in many departments by the science and thought which spread westward from the great Indian Peninsula

America had Steve Jobs, Bob Hope and Johnny Cash. Now it has no Jobs, no Hope and no Cash. Or so the joke goes. Keeping jokes apart, now it has become the real scenario in US. Both US and Europe are facing a declining position in modern time. According to Angus Maddison's OCED study, India and China had 50 % global GDP as late as 1820s. So China and India are not immersing as powers but they are retrieving their original position. It is important to recognize that the dominance of the West has been there only for last 200-and-odd years.

No doubt the market is influenced by US and Europe downfall, but it's not a global crisis but the crisis of US and Europe. The two wars which were essentially European wars were made out to be World Wars with one English leader commenting that we will fight the Germans to the last Indian.

The faster growth rates of China and India imply that their combined GDP will exceed that of the Major Seven (G7) OECD economies by around 2025 and by 2060 it will be more than 1½ times larger, whereas in 2010 China and India accounted for less than one half of G7 GDP. Strikingly, **the combined GDP of these two countries will be larger than that of the entire OECD area**, based on today's membership, in 2060, while it currently amounts to only one-third of it. So in today's context, **the dominant West is a myth.**

In this economic scenario, countries like India are made to feel as if they are in a crisis. Since the West says there is a crisis, we swallow it hook, line and sinker. But it is not so. At no point of time in the last 20 years has foreign direct investment and portfolio exceeded 10 % of our domestic investment. Our growth is due to our domestic savings which is again predominately household savings. Indian economic scenario is strong and this credit goes to domestic savings. Our housewives deserve awards and accolades for our growth, not any western fund manager.

The crisis faced by the West is primarily because it has forgotten a six-letter word called **Saving** which, again, is the

result of forgetting another six letter word called **Family**. The West has nationalized families over the last 60 years. Old age, ill health, single motherhood everything is the responsibility of the state. Social security goes for a toss since people are living longer and not many from the citizens contribute to the pensions through taxes. So the nationalization of families has become a burden on the state.

Household savings have been negative in the US for long. The total debt to GDP ratio is as high as 400 % in many countries. Not only that, the West is facing a severe demographic crisis. The population of Europe during the First World War was nearly 25 % and today it is around 11 % and expected to become 3 % of the World's population in another 20 years. Europe will disappear from the world map unless migrants from Africa and Asia take it over.

European work culture has become worse with even our own Tata complaining about the work ethic of British managers. In France and Italy, the weekend starts on Friday morning itself. The population has become lazy and state-dependent. In the UK, the situation is worse with drunkenness becoming a common problem. Parents do not have control over children and the Chief Rabbi of the United Hebrew Congregation in London said: There are all signs of arteriosclerosis of a culture and a civilization grown old. 'Me' has taken precedence over 'We' and 'pleasure' today over 'viability' tomorrow.

Married couples make up less than half of all households in the US; say recent data from the Census Bureau. Also there is a huge growth in unmarried couples and single parent families (mostly poor, black women). Society has become dysfunctional or disorganized in the West. The government is trying to be organized. In India, society is more organized. Because of disorganized society in the West, the state has to take care of families. The market crash is essentially due to the adoption of a model where there is consumption with borrowings and no savings. How long will Asian savings be able to sustain the western spending binge?

According to a report in The Wall Street Journal, nearly half of US households receive government benefits like food stamps, subsidized housing, cash welfare or Medicare or Medicaid (the federal-state health care programmes for the poor) or social security. The US is also a stock market economy where half the households are investors and they have been hit hard by bank and corporate failures. Even now less than 5 % of our household financial savings goes to the stock market. Same is the case in China and Japan.

Declining empires are dangerous. They will try to peddle their failed models to us and we will swallow it since colonial genes are very much present here. You will find more Indians heading global corporations since India is a very large market and one way to capture it is to make Indian 'Sepoys' work for it.

A weakening West is best for the rest and also for the West, which needs to rethink its failed models and rework its priorities. For the rest like us the fact that the West has failed will be accepted by us only after some western scholars tell us the same. Till then we will try to imitate them and create more dysfunctional families. **But let us at least reassure ourselves that History is about to come full circle.**

(Data sourced from various Articles, Journals/ Reports)

**“EAT HEALTHY
AND BE
HEALTHY”**

CULINARY CORNER

Mrs Mamoni Nath

GRILLED CHICKEN WITH SAUTEED VEGGIES AND A BOWL OF CHICKEN BABYCORN SOUP

GRILLED CHICKEN:

Ingredients:

Boneless chicken fillet-450gm
Worcester sauce-2tbs
Dark soyasauce-2tbs
Ginger garlic paste -2tsp
Black pepper-1tsp
Red chilly powder-1/2 tsp.
Lemon juice-1tbs
Salt to taste

Method:

Wash and clean the chicken fillet. Marinate with all the above mentioned ingredients a night before.

Take a grill pan and drizzle little olive oil to fry the fillets in medium flame till done.

SAUTEED VEGGIES:

Par boil fresh vegetables like broccoli, carrot, beans, and peas etc. with water in microwave for 10 mins and keep aside.

Take a pan and pour few drops of olive oil .Now add chopped garlic and sauté the vegetables. Finish with sprinkle of salt, black pepper before you serve.

For serving, place the grilled chicken in the center of the serving dish with a bed of sautéed veggies.

CHICKEN BABY CORN SOUP:

Ingredients :(for 2 cups)

Boneless chicken-200gm
Baby corn -3
Whole garam masala- small amount
Chopped onion-1
Chopped garlic-1tsp
Chopped ginger-1tsp
1 egg (only egg white)
Black pepper- 1/2 tsp.
Salt to taste

Method:

Pressure cook all the ingredients except the egg .Strain the chicken stock. Discard the whole garam masala. Smash the mixture and mix with the stock. Boil it with baby corn, black pepper, butter and the egg white (with the help of a strainer).

Serve the soup piping hot with the grilled chicken, sautéed veggies along with your own choice of bread.

সানমিহলি স্মৃতিৰ একাঁজলি

ভাৰতী শৰ্মা

যোৱা ডিচেম্বৰ মাহৰ ৩ তাৰিখে আকৌ প্ৰায় তিনি মাহৰ বাবে মই ওলাইছোঁ বাংগালোৰত থকা পুত্ৰ ৰবিজিতৰ ঘৰলৈ বুলি। যাবৰ সময়তে জানিব পাৰিলোঁ যে ১২ ডিচেম্বৰত তামিল বোৱাৰী বিদ্যাৰ মাহীয়েকৰ ছোৱালীৰ বিয়ালৈ বুলি তেওঁলোক চেন্নাইলৈ যাব। কথাটো জানি মনে মনে ভালেই পালোঁ। কাৰণ নাতি নুপুৰৰ চকু চিকিৎসা কৰি থকাৰ সময়ত বিদ্যাৰ জেঠায়েকৰ ছোৱালী বায়েক আৰু ভিনিহিয়েকে আমাক যথেষ্ট সহায় কৰি দিছিল। তাৰ পাছত আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰলৈ তেনেকৈ যোৱাই হোৱা নাছিল। গতিকে চেন্নাইলৈ যোৱাৰ কথা শুনি ভালেই পালোঁ। সেইমতে ৪ তাৰিখে বাংগালোৰ পাই ১১ তাৰিখে চেন্নাইলৈ গ'লোঁ। তেওঁলোকৰ বিয়াবোৰ দুদিনীয়াকৈ হয়। গৈ পায়েই বিয়া ঘৰৰ অভ্যৰ্থনা অনুষ্ঠানলৈ গ'লোঁ। বিয়াঘৰত সকলোৰে আদৰ-সাদৰিখিনি পাই বেচ ভাল লাগিল। তাত গৈ প্ৰথমতে মোৰ আমনি লাগিব বুলি ভাবিছিলোঁ— কাৰণ বিয়ালৈ অহা আলহীসকলক মই চিনি নাপাওঁ। তাতে আকৌ ভাষাৰ সমস্যা। পিছে অভ্যৰ্থনা অনুষ্ঠানৰ লগতে পৰিবেশন হৈ থকা চেতাৰ, তবলা আৰু বাঁহীবাদনৰ অনুষ্ঠানটিয়ে মোক বৰ সহায় কৰিলে। কইনাৰ মাকে কাম কৰা হস্পিতেলখনৰে এজন ডাক্তৰে চেতাৰ বজাইছে। আটাইকেউজনেই মধ্যবয়সীয়া ভদ্ৰলোক। কোনো মাননী নোলোৱাকৈ তেওঁলোকে মগ্ন হৈ হাঁহিমুখে পৰিবেশন কৰি থকা যথেষ্ট দীঘলীয়া অনুষ্ঠানটি দেখি সাঁচকৈয়ে মুগ্ধ হ'লোঁ। গোটেই সন্ধিয়াটো বৰ সুন্দৰকৈ পাৰ হ'ল। পাছদিনা আছিল আচল বিয়াৰ অনুষ্ঠান। গতিকে আমি হোটেলৰ পৰা আকৌ বিয়াঘৰলৈ গ'লোঁ। বৰ সুন্দৰকৈ যথেষ্ট দীঘলীয়া আৰু অনেক নীতি-নিয়মৰ মাজেদি হোৱা বিয়াখন চাই বৰ ভাল লাগিল। বিয়াৰ শেষত আমি বিদ্যাৰ বায়েক-ভিনিহিয়েকৰ ঘৰলৈ গৈ অসুস্থ হৈ থকা জেঠায়েক আৰু জেঠপেহাককো লগ কৰিলোঁ। সেইদিনা গধূলি আকৌ আমাৰ যোৱা হ'ল

কন্যাকুমাৰী ফুৰিবৰ বাবে। কন্যাকুমাৰীলৈ আমাৰ পুত্ৰদুটি সৰু হৈ থাকোঁতেই এবাৰ যোৱা হৈছিল, আমাৰ সংসাৰখন সম্পূৰ্ণ হৈ থকা কালতে।

কন্যাকুমাৰীত ফুৰোঁতে মনটোৱে মাথোঁ বিচাৰি ফুৰিছিল পুৰণি স্মৃতিবোৰৰ অশ্ৰুসিক্ত সৌৰভ। এইবাৰ যিখন হোটেলত নামিছিলোঁ তাৰ ঠিক ওচৰতে আমি তেতিয়া থকা হোটেলখনো আছিল। গতিকে সেই হোটেলখনৰ কাষলৈ গৈ থিয় দিওঁ তে গোটেই কথাবোৰ ছবিত দেখাৰ দৰে এটি এটিকৈ মানসপটত জিলিকি উঠিছিল। ভাবিছিলোঁ— “ইয়াতে চাৰিওটি আছিলোঁ— এইখিনিতে তোলা আমাৰ ছবি দুখনমান এতিয়াও সোমাই আছে এলবামত।” সংসাৰখন তেতিয়া ভৰা আছিল— দুখ কি নাজানিছিলোঁ। এনেকৈয়েতো পুৰণি ছবিবোৰত থকা এখন এখন মুখ নোহোৱা হয়। সৌ সিদিনা যেন লগা ঘটনাবোৰ পাৰহৈ গৈ কেনেকৈ বহু বছৰ বাগৰি যায় ধৰিবকে নোৱাৰি। যি হওক কন্যাকুমাৰীৰ সাগৰৰ পাৰৰ সূৰ্যোদয়ৰ মনোমোহা দৃশ্য সেই তেতিয়াৰ দৰেই এইবাৰো হোটেলৰ পৰাই উপভোগ কৰিলোঁ। হোটেলৰ তলতে আকৌ শ শ ভ্ৰমণকাৰীয়ে পুৰতি নিশাতে উঠি আহি সাগৰৰ পাৰত বৈ সেই সূৰ্যোদয়ৰ দৃশ্য উপভোগ কৰিবলৈ আহিছে। আনহাতে আকৌ সেইখিনি সময়তে মাছমৰীয়াসকলে তেওঁলোকৰ মেচিন নাৱেৰে সাগৰেদি গুচি গৈছে বহু দূৰলৈ মাছ ধৰিবৰ বাবে। সুদূৰৰ সাগৰৰ বুকুত দেখা পোৱা শান্তি আৰু দৃঢ়তাৰ প্ৰতীক বিবেকানন্দ Rock Memorial টিয়ে মনটোক আকৌ উৰুৱাই গৈ গৈছিল এখন পুৰণি জগতলৈ। অতীত আৰু বৰ্তমানৰ সানমিহলি ছবিবোৰে মনটোত খলকনি তুলিছিল। যি হওক পুত্ৰ-বোৱাৰী আৰু নাতিটিৰে সৈতে এনেকৈ ফুৰিবলৈ আহিও মনটো ভৰি পৰিছিল। তাত তিনিদিনমান থাকি আকৌ ঘূৰি অহা হ'ল চেন্নাই হৈ বাংগালোৰলৈ।

বাংগালোৰৰ পৰা আকৌ একত্ৰিশ ডিচেম্বৰৰ দিনা উঠিলোঁ
ৰাজধানী এক্সপ্ৰেছত দিল্লীলৈ বুলি। বেচ সুবিধাযুক্ত এই
ট্ৰেইনখনেৰে দিল্লীলৈ ফুৰিবলৈ যোৱাৰ ইচ্ছা এটা বহুদিনৰ
পৰাই আছিল। তাতে দিল্লীলৈ যোৱাও বহু বছৰ হ'ল। বেচ
আৰামদায়ক এই যাত্ৰাটি। গতিকে বৰ ভাল লাগিল। দিল্লীলৈ
গৈ মোৰ সেই একেই মানসিক অৱস্থা। তাজমহল, কুটুবমিনাৰ,
ইণ্ডিয়া গেট, লালকিল্লা, যমুনা-মসজিদ, ইন্দিৰা গান্ধী মেমৰিয়েল
আদি চাই ফুৰোঁতে সেই ন-পুৰণি স্মৃতিবোৰে মনটোক অন্য এক
প্ৰান্তৰলৈ লৈ গৈছিল। নষ্টালজিয়াত ডুব গৈ মই আগতে যোৱা
কিছুমান ঠাইলৈ আকৌ গৈছিলোঁ। কিন্তু এসময়ত উখল-মাখল
হৈ ৰম্ভমাই থকা কিছুমান ঠাই যেন এতিয়া নিজম পৰিল—
তাৰ মাদকতা নোহোৱা হ'ল। নতুন নতুন বস্ত্ৰৰ অভ্যুত্থানে পুৰণি
উজ্জলতা লান কৰি পেলালে। মই পুৰণিৰ স্মৃতিবোৰ
আঁতৰাবলৈ গৈ যেন উজুটি খালোঁ। হয়তো বহুদিনৰ ব্যৱধানত
মই দিল্লীলৈ গৈছিলোঁ বাবেই সেই পৰিৱৰ্তনবোৰে মোৰ চকুত
ধৰা দিছিল।

এইখিনিতে আকৌ মোক মোৰ শৈশৱৰ কিছু মধুৰ স্মৃতিয়ে
টানি লৈ গৈছিল আগৰ অন্য এটি অতীতলৈ। মোৰ দেউতাৰ
ঘৰ আছিল যোৰহাটৰ কেন্দুগুৰিত। ৰাস্তাৰ দাঁতিতে হ'লেও
তেতিয়া সেইবোৰ ঠাইত আছিল যথেষ্ট গাঁৱৰ পৰিবেশ।
দেউতাই চাকৰি কৰিছিল ডিগবৈৰ অসম অইল কোম্পানীত।
গতিকে আমাৰ স্কুলৰ বন্ধ, দেউতাৰ ছুটি আদিবোৰত আমি
কেন্দুগুৰিলৈ যাওঁ। সেইকেইদিন আমাৰ মনবোৰ আনন্দেৰে
ভৰি থাকে। ককাদেউতাহঁতৰ সাতঘৰ ককাই-ভাই একেটা
শাৰীতে একেবাৰে ওচৰা-উচৰিকৈ আছিল। গতিকে কেন্দুগুৰিত
ভৰি দিয়েই আমাৰ আনন্দৰ সীমা নোহোৱা হয়। লগে লগেই
যেন আটাইকেউঘৰলৈ দৌৰ মাৰিম তেনে লাগে। সেইকেইদিন
খুৰা ককা, খুৰী আইতা, খুৰা-খুৰী, পেহী সকলোৰে আদৰ-
আশ্বাসৰ মাজত ডুব গৈ থাকোঁ। ঘৰততো কথাই নাই, প্ৰতিটো
কথাই দিয়ে আমাক আনন্দৰ উৎস। বৰদেউতা-বৰমাইতৰ ঘৰত
সোমায়োঁ দৌৰ মাৰোঁ পাছফালৰ টেকীশাল, পুখুৰী পাৰ,
গোহালি আৰু ভঁৰালঘৰকেইটিলৈ। শুদা টেকীটোতে উঠি
দুচাবমান দিওঁ, ভঁৰালঘৰৰ চিৰিকেইটা বগাই গৈ ভিতৰখন চাওঁ,
পুখুৰীৰ বাঁহৰ দলংখনত ভয়ে ভয়ে থিয় দিওঁ। কোনোবাই
দেখিলে চিঞৰ-বাখৰখন লগাই ধমকো দিয়ে দলঙত উঠাৰ

বাবে। গধূলি হ'লে হাতত লেম্প এটা লৈ ইটো কোঠা সিটো
কোঠালৈ ঘূৰি ফুৰাৰ আনন্দকণেই আছিল সুকীয়া। বৰমাৰ
আচুতীয়াকৈ ৰখা ভাতৰন্ধা কোঠাটোত ভুমুকি মাৰোঁ, চাহৰ
জুহালৰ কাষত বৰমাই গাখীৰত পিঠাগুৰি আৰু গুৰ সানি
খাবলৈ দিয়া লাডুকেইটা পিৰাত বহি গাখীৰ পানীৰে সৈতে খাই
বেলেগ এটা তৃপ্তি লাভ কৰিছিলোঁ। ডাঙৰ বৰমাই ভাত ৰান্ধি
থাকোতে হাতত লেম্প এটা লৈ সৰু বৰমাৰ ফালে যাওঁ। সৰু
বৰমাৰ তাত আকৌ জুহালৰ কাষত কাঁহৰবাতিত গুৰ
অকণমানৰে দিয়া ৰঙা চাহ অকণমান মিঠৈ বা পিঠা এটাৰে
খাই বৰ তৃপ্তি পাওঁ। কেতিয়াবা ক'বোৰ পৰা টেকীৰ শব্দ
শুনিলে বাৰীয়ে বাৰীয়ে গৈ ক'ত টেকী দিছে বিচাৰি যাওঁ।
তেনেকুৱা সৰল আনন্দৰ কথা কিমান যে আছে কৈ অন্ত পেলাব
নোৱাৰি। কিন্তু পিছত যেতিয়া বৰদেউতাৰ ল'ৰাহঁতে সেই
পুৰণা ঘৰবোৰ ভাঙি তাৰ ঠাইত নতুন ঘৰবোৰ সাজিবলৈ আৰম্ভ
কৰিছিল তেতিয়া তালৈ এবাৰ যাওঁতে হঠাত যেন থমকি
ৰৈছিলোঁ — মনবোৰ কিবা উৰুঙা উৰুঙা লাগিছিল। পুৰণিৰ
স্মৃতিবোৰ ৰোমন্থন কৰি সেইবোৰ চিৰদিনৰ বাবে নোহোৱা হৈ
যোৱা কথাটো যেন মানি ল'বলৈকে টান হৈছিল। সৰুতে পিত
পিতাই ঘূৰি ফুৰা পুৰণি ৰান্ধনী ঘৰ, টেকীশাল, পুখুৰীৰ পাৰ,
আলহী বহা কোঠা আদি বস্ত্ৰবোৰ মনৰ মাজতে বিচাৰি হাবাথুৰি
খাইছিলোঁ। দেউতা বৰদেউতাহঁতে যিডোখৰ ঠাইত
গধূলিসময়ত বহি কথা বতৰা পাতি থাকে সেই ঠাইটুকুৰাৰ
কথাবোৰ ছবিৰ দৰে মনৰ মাজত অহাযোৱা কৰিছিল। যি হওক
এনেকৈয়ে পুৰণিৰ কথাবোৰ ধৰি ৰখাৰ কাৰো সাধ্য নাই। সময়ৰ
লগত আগুৰাই যাবলৈ পৰিৱৰ্তনবোৰ আহিবই — তাক মানি
লবই লাগিব।

যি হওক ন-পুৰণিৰ সমাহাৰেৰে পূৰ্ণ দিল্লীত ফুৰি চাকি বেচ
ভাল লাগিল। মনৰ চিন্তা ভাৱনাবোৰক নতুন ৰূপত সজাই লৈ
দিল্লীৰ পৰা উৰাজাহাজেৰে অসমলৈ বুলি ৰাওনা হ'লোঁ।
বহুৰেকৰ বিহুৰোৰ বহুদিনৰে পৰা অসমত পালন কৰিব পৰা
নাছিলোঁ। গতিকে আত্মীয় স্বজনেৰে মিলি অসমত মাঘবিহু
পালন কৰিম বুলিয়েই এই সময়খিনি নিৰ্বাচন কৰা হৈছিল।
সঁচাকৈ বৰ ভাল লাগিল— চাৰিওফালে বিহুৰে পৰিবেশ। ঘৰে
ঘৰে ভোজভাত, চিৰা-পিঠাৰ আলোচনা। ক'ত ভোজৰ বাবে
ভাল মাছ পোৱা যাব, ক'ত দৈ, ক্ৰীম, গুৰ অকণমান বা জা-

জলপানকণ পোৱা যাব তাৰ আলোচনা। তাৰ উপৰিও টেলিভিচনত বিভিন্ন অনুষ্ঠানবোৰো পৰিবেশন হৈয়ে আছে। ঠায়ে ঠায়ে ভোগালী মেলা বহিছে — পিঠাপনা, চুঙা চাউল, সান্দহ, হুৰুম, কাপোৰ কানিৰ দোকানবোৰো বহিছে। এয়াই হ'ল পুৰণিক ধৰি ৰখাৰ সম্ভাষণজনক ব্যৱস্থা। এইবোৰ চাই মেলি খুৰা, খুৰী, বৰমা, দাদা, ভাইটি, বৌয়েকহঁতৰ সৈতে বিহু খাবলৈ পাই ল'ৰা বোৱাৰীহঁতে যথেষ্ট আনন্দ লাভ কৰিছে। মোৰো ভাল লাগিছে। এইসকলৰ মৰম চেনেহেই টানি আনিছে সিহঁতক মাতৃভূমি অসমলৈ। ইয়াতকৈ সম্ভাষণজনক কথা জানো আন কিবা হ'ব পাৰে! যি হওক এনেকৈ বিহু খাই তেওঁলোকে যোৰহাটৰ মোৰ মা অৰ্থাৎ তেওঁলোকৰ আইতাক মামাক মামীয়েকহঁতকো এবাৰ দেখা দি ঘূৰি আহিল তেওঁলোকৰ কৰ্তব্য থলী বাঙ্গালোৰলৈ। আকৌ আৰম্ভ হ'ল ব্যস্ত জীৱন। পৰিস্থিতিৰ বশৱৰ্তী হৈ ময়ো ঘূৰি ফুৰিছোঁ নিজ মাতৃভূমিৰ পৰা আঁতৰে আঁতৰে। কিন্তু বহু অভাৱেৰে পূৰ্ণ নিজ

মাতৃভূমিক এৰি আহি আনৰ দেশত বহুত কিবা কিবি পালেও কিবা এটি যেন নাই নাই। কিন্তু এইখিনিতে নিজ অভিক্ষতাৰে উল্লেখ কৰিব পাৰোঁ যে কুৱেইটবাসী অসমীয়াসকল কিন্তু ধন্যবাদৰ পাত্ৰ। ইয়াত তেওঁলোকে যিদৰে নিজৰ সংস্কৃতিক জীয়াই ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰিছে সেয়া চা'গৈ আনহে নালাগে ভাৰতৰো আন ঠাইত পাবলৈ বিৰল। বৰ্তমানৰ অসমৰ তুলনাতো যেন তেওঁলোক অনেক উৰ্ধত। গতিকে আমি মনে প্ৰাণে বাঞ্ছা কৰোঁ যেন এই মিলাপ্ৰীতি, এই একতা, এই স্বদেশপ্ৰীতি কুৱেইটবাসী অসমীয়াই সদায় অটুট ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰে। আন পুৰণা বস্তুবোৰ এৰিব পাৰিলেও যেন বিহুটিক এৰা সম্ভৱ নহয়! সেয়েই হয়তো আজি জয়ন্ত, দেৱাশীষ, অমিতাভ, ৰমেন, অৰুণা, মৌচুমী, চিৰঞ্জিত, জুমি, বিজন, ৰাজীৱ, অভিজিত আৰু বহুতৰে বিহুৰ ইমানদিনৰ আগৰে পৰা এই ব্যৱস্থা, এই তৎপৰতা।

মাজত মাথোঁ আৰব সাগৰ

কুমকুম কাকতী

অলপ দিনৰ ব্যৱধানতে আৰব সাগৰৰ দুটা বিপৰীত পাৰলৈ যাবৰ আমাৰ সৌভাগ্য হৈছিল। সৌভাগ্য বুলি ভাবো এইবাবেই কাৰণ ইয়াৰ আগতে মই কাহানিও সাগৰ দেখা নাছিলোঁ। এবাৰ যোৰহাটৰ নিমাতীঘাটত নামি সত্ৰনগৰী মাজুলীলৈ যাওঁতে আৰু তাৰ পৰা ঘূৰি আহোঁতে কৰা ফেৰী যাত্ৰাতেই মই সঁচাকৈয়ে আত্মহাৰা হৈছিলোঁ— কলকলাই বৈ থকা পানীৰ সৌন্দৰ্যত, ফেৰীত উঠাৰ আগতে নৈৰ পাৰত বৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰলৈ চাই পঠিয়াওঁতে শিৰ নত হৈছিল ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বিশালতাত। এই বিশালতাৰ অনুভৱ কিন্তু ৰে'লেৰে বা গাড়ীৰে ব্ৰহ্মপুত্ৰ পাৰ হওঁতে আগতে কেতিয়াও হোৱা নাছিল। অৱশ্যে ৰোমাঞ্চিত হৈ উঠো চহৰ অঞ্চলৰ পৰা আঁতৰলৈ গৈ দিচাং, দিখৌ, জাঁজী, ভোগদৈৰ গৰাত বহি বোৱতী নদীৰ কলকলনি শুনি, পকনীয়া দেখি।

আৰব সাগৰৰ দুটা বিপৰীত পাৰ মানে এটা পাৰ আমাৰ ভাৰতৰে গোৱালৈ আৰু ইটো পাৰ মধ্যপ্ৰাচ্যৰ কুৱেইটলৈ যাওঁতে। গোৱাৰ পশ্চিম প্ৰান্তত লাগি আছে আৰব সাগৰ, আনহাতে কুৱেইটৰো পূব প্ৰান্তত আছে আৰব সাগৰ। কুৱেইটৰ সাগৰত সূৰ্য্যোদয় দেখিছিলো আৰু গোৱাৰ সাগৰ দেখিছিলোঁ সূৰ্যাস্ত। সেয়েহে মোৰ আৰব সাগৰতে সূৰ্য্যোদয় আকৌ আৰব সাগৰতে সূৰ্যাস্ত দেখাৰ সৌভাগ্য হৈছিল। দেখিছিলোঁ আৰব সাগৰৰ দুটা ৰূপ— এটা উত্তাল আনটো শান্ত সমাহিত।

গোৱালৈ যাওঁতে গোৱাৰ Colva Beachৰ Club Mohindraৰ আমি থকা কোঠাৰ পৰা সাগৰৰ পাৰলৈ, সৰু সৰু পাৰ্ক, ফুলৰ বাগিছা, চুইমিংপুল আদিৰ যিটো পৰিবেশৰ মাজেৰে গৈছিলোঁ— সেয়া এক কৃত্ৰিম পৰিবেশৰ দৰেহে লাগিছিল। কিবা চিনেমাত দেখা দৃশ্যৰ দৰেহে। অৱশ্যে সাগৰৰ পাৰত সলনি হৈ যায় সেই পৰিবেশ। কিন্তু Colva Beachৰ 'Longuinhos' নামৰ Resortটোত থাকোতে আমাৰ কোঠাৰ পৰাই দেখিছিলোঁ আৰব সাগৰৰ সৌন্দৰ্য। কোঠাটোৰ বাৰান্দা পাৰ হৈ ঘাঁহনিৰ মাজেৰে থকা সৰু পকী বাটটোৰে মাত্ৰ তিনিশ পঁচিশ খোজৰ (মই খোজ লেখিছিলোঁ) ইপাৰে আৰব সাগৰৰ উপকূলৰ বালি পাইছিলো। বালিৰ ওপৰেৰে খোজ কাটোঁতে ভৰি সোমাই গৈছিল বালিত। ভৰিৰ কাষত বিভিন্ন ৰঙৰ সৰু-

ডাঙৰ শামুক আৰু শামুকৰ খোলাবোৰ পৰি আছিল। বালিত পৰি থকা শামুক কেইটামান বুটলি লৈছিলোঁ, ইমান ধুনীয়া সাগৰৰ শামুকবোৰ! শামুকবোৰ বুটলি বুটলি বোৱাৰী লতাৰ লগত পানীৰ ফালে আগবাঢ়ি গৈ আছিলোঁ। দূৰৈত সাগৰৰ ফেনিল টোবোৰ ৰ'দ পৰি চক্‌চকাই আছিল। কাণত পৰিছিলহি সাগৰৰ গৰ্জন। প্ৰথমবাৰলৈ সাগৰত নমা মোৰ বাবে সাগৰ আছিল আত্মহাৰা হোৱা সৌন্দৰ্যৰ আকৰ।

চাওঁতে চাওঁতেই দূৰৈত দেখা টোবোৰ আগবাঢ়ি আহি আহি প্ৰথমে ভৰি তিয়াই থৈ আমি এৰি থৈ অহা ঠাইলৈ আগবাঢ়ি গ'লচোন। দূৰৈত শুনা সাগৰৰ গৰ্জন শুনিবলৈ পালো এইবাৰ মোৰ নিচেই সমীপতে। সাগৰৰ মাজৰ পৰা অহা প্ৰকাণ্ড প্ৰকাণ্ড টোৱে এইবাৰ পাৰলৈ আগবাঢ়ি আহি আহি আমাক বুৰাই পেলালেহি। সাগৰৰ বুকুলৈ আমি আৰু কেইখোজমান আগবাঢ়িছিলোঁ, ভয়ে ভয়ে। কিন্তু সাগৰৰ পাৰত, পানীৰ যুঁৱলিত তেতিয়া কেৱল আমিহেইনে? সৰু-ডাঙৰ বহুত মানুহে পানীত নামি, পানীত বহি পানীৰ টোৱে খেলিছিল। মাজ সাগৰৰ পৰা পাৰলৈ আহি থকা প্ৰকাণ্ড প্ৰকাণ্ড টোবোৰৰ কি গৰ্জন! কাৰো মাত কোনেও নুশুনা হোৱা অৱস্থা। টোবোৰ আহি সাগৰৰ পাৰৰ বালিত, ভৰিৰ খোজত হোৱা গাঁতবোৰ নিশিহু কৰি থৈ আকৌ নামি গ'ল সাগৰৰ মাজলৈ। এইবাৰ শান্ত-সমাহিত হৈ পাৰত থৈ যায় ফেনবোৰ আৰু শামুকৰ খোলাৰ লগতে আন কিছু আৱৰ্জনাও।

সাগৰত ডুব মাৰি মাৰি পানীৰ লগত খেলি ভাগৰ লগাত উঠি আহিলোঁ পানীৰ পৰা। ওপৰত চোকা ৰ'দ, তলত তপত বালি, সাগৰৰ পানীত তিতা কাপোৰ সাজ গাতে আধা শুকালেই যদিও বালিচৰৰ গাতে লাগি থকা Resortৰ নিজৰ কোঠাত সোমাই গাখুই সলাই ল'লো। বালিত খোজ কাঢ়ি ফুৰাৰ বাবেই চাইগৈ ভাগৰ লাগিছিল মোৰ। সাগৰৰ ফালে থকা কোঠাৰ সংলগ্ন বাৰান্দাৰ চকী দুখনত এইবাৰ স্বামীৰ সৈতে বহি পৰিলোঁ সাগৰৰ টো চাবলৈ, গৰ্জন শুনিবলৈ। গোটেই আবেলিটোৱেই তেনেকৈ বহি থাকিলোঁ। দেখিলোঁ সাগৰৰ বুকুত হোৱা সূৰ্যাস্তও। দিগবলয়লৈ ৰঙা প্ৰকাণ্ড সূৰ্যটো নামি গৈ আছিল সাগৰৰ বুকুলৈ, অকণ অকণকৈ নামি গৈ এবাৰ ঘপহকৈ

নাইকিয়া হৈ গ'ল। কিন্তু আকাশখনত সিঁচি থৈ গ'ল আৰু এসোপা ৰঙা ৰং। বহু দেৰিলৈকে আকাশখন ৰঙা হৈয়ে থাকিল। মনটো উদাস উদাস লাগিছিল। যদিও ক্ষন্তেকলৈহে। কাৰণ অলপ পিছত ৰাতিৰ ক'লা আকাশখনত জিলিকি উঠিছিল জোনটো। কেৱল জোনটোৱেইনে লগত অলেখ তৰা। চাৰিওফালে চাৰিখন চকীৰে মাজত মেজ একোখন দি আবাসীসকলক বহাৰ সুবিধা, খোৱাৰ সুবিধা কৰি দিছে। গোৱানীজ সংগীতৰ সুৰেৰে সকলোৰে মন আশ্বস্ত হৈ পৰিছে। সংগীতৰ সুৰৰ লহৰৰ মাজতো কাণত পৰিছিলহি সমুদ্ৰৰ গৰ্জন। আনকি ৰাতিও টোপনি ভাগি যোৱাত মোৰ বিছনাৰ পৰা উঠি আহি খিৰিকীৰ আইনাৰ মাজেৰে চাই পঠিয়াইছিলো সাগৰলৈ। মোক আশ্চৰ্য্যস্থিত কৰি জোনাকৰ পোহৰত ক'লা সাগৰখনত গাখীৰ বগা টোবোৰ জিলিকি আছিল।

এই একেখন আৰব সাগৰৰ ইটো পাৰে মধ্যপ্ৰাচ্যৰ কুৱেইটত আছিলোঁগৈ কিছুদিনৰ আগতে। কুৱেইটৰ আৰব সাগৰ কিন্তু শান্ত, নিৰ্জন। আমি আছিলো কুৱেইটৰ মাংগাফ নামৰ ঠাইৰ Alhabadan tower নামৰ এটা বহুমহলীয়া ভৱনৰ এটা ফ্লেটত। ল'ৰা-বোৱাৰীৰ ভাৰলৈ লোৱা বাসস্থান, মাজত মাথোঁ এটা ৬ লেনৰ ৰাস্তা। তাত থকা দিনকেইটা প্ৰাতঃভ্ৰমণৰ নামত ওলাই যাওঁ সাগৰৰ পাৰলৈকে, মই সাগৰ বলিয়াই। সাগৰৰ পাৰত বহি দেখিছিলো সাগৰৰ পানী লাহে লাহে পাৰলৈ আগবাঢ়ি আহি থাকে নীৰৱে-নিঃশব্দে। আগবাঢ়িহে আহে, ঘূৰি যোৱা নেদেখো। পাৰলৈ আহি থকা পানী ৰাতি জানো আকৌ কেতিয়া ঘূৰি যায় সাগৰৰ মাজলৈ! ৰাতিপুৱা সাগৰৰ পানী সাগৰতীৰৰ পৰা বহুত আঁতৰত থাকে। সাগৰৰ তীৰ মাথোঁ বালিময়। দিনটো আগবাঢ়ি যোৱাৰ লগে লগে সাগৰৰ পানীও ক্ৰমান্বয়ে পাৰলৈ আহি থাকে। দিনৰ দহ বজাত সাগৰৰ পাৰত ৰঙতে পানী যিমান ওচৰলৈ আহিছিল এঘাৰ বজালৈ কিন্তু সেই পানী কমেও পোন্ধৰ ফুট অহাই নহয়, ভৰিৰ পতাত মাত্ৰ লাগি থকা পানী আঁঠু পৰ্যন্ত উঠিলে। কুৱেইটতো সাগৰৰ পানীয়ে পাৰলৈ নানা বৰণৰ শামুক, স্পঞ্জ আনি পেলাইহি। অন্যান্য আৱৰ্জনাও আনে। কুৱেইটৰ সাগৰৰ পানীতকৈ কিন্তু সাগৰৰ ওপৰৰ আকাশখনহে মোৰ বাবে মনোমোহা। সাগৰৰ পাৰত, কুৱেইটৰ আকাশ মুৰৰ ওপৰত নীলা। কিন্তু দিগন্ত ৰেখাৰ ফালে ক্ৰমান্বয়ে নীলাৰ পৰা পাতল নীলা হৈ হৈ বগা হৈ পৰে। আকাশ আৰু সাগৰৰ সংগমৰ দিগন্ত ৰেখাত দৃশ্যমান হৈ ধৰা দিয়ে বগা আৰু নীলা ৰঙৰ উপস্থিতি। সাগৰৰ মাজত আকাশৰ নীলাখিনিৰ প্ৰতিবিস্ম পাৰি ধোঁৱাবৰণৰ নীলা ৰং এটা বিয়পি

পৰে। অৱশ্যে মই এয়া কুৱেইটত ফেব্ৰুৱাৰী মাহত দেখা সাগৰৰ কথাহে কৈছো। দুবাৰ কুৱেইটলৈ গৈছিলোঁ যদিও দুয়োবাৰেই ভাৰতৰ পৰা জানুৱাৰীৰ শেষৰ সপ্তাহত গৈ মাৰ্চৰ মাজত ঘূৰি আহিছোঁ।

দুপৰীয়া পাৰ হৈ আবেলি হৈ অহাৰ লগে লগে চকুৰে দেখা দূৰত্বলৈকে সাগৰৰ পাৰ নীলা হৈ পৰে কিন্তু দিগন্ত ৰেখাৰ পৰা সাগৰৰ মাজলৈ ধূসৰ বগা হৈ পৰে। সেই সময়ত আকাশৰো নীলাবৰণ আঁতৰি বগা হৈ পৰে। সাগৰৰ সৰু সৰু টোবোৰে পাৰত খুন্দিয়াই থাকেহি। গোৱাত বা মুম্বাইত দেখাৰ দৰে প্ৰকাণ্ড টো বা প্ৰচণ্ড গৰ্জন এদিনলৈও দেখা নাছিলোঁ, শুনা নাছিলোঁ। গোৱাত আৰব সাগৰত হোৱা সূৰ্যাস্ত দেখি ভাবিছিলোঁ প্ৰকৃতিৰ ইয়ে এক কি মনোমুগ্ধকৰ দৃশ্য! এনে এক মনোমুগ্ধকৰ দৃশ্য দেখিছিলোঁ তাত থকা দিনকেইটাত, একেখন আৰব সাগৰতেই প্ৰভাতী সূৰ্যৰ আগমনত। প্ৰায় পুৱা ৬ বাজি ৩০ মিনিটমান যাওঁতে আকাশখন, সাগৰৰ ওপৰৰ ৰঙচুৱা হৈ পৰে, লাহে লাহে আকাশ আৰু সাগৰৰ সীমাৰেখা চকুত পৰাকৈ ৰঙা হৈ পৰে। যেন সাগৰৰ পৰাহে কোনোবাই ৰঙা ৰং কিছুমান ছটিয়াই দিছে। চাই থাকোঁতেই ৰঙা মস্ত সূৰ্যটো পানীৰ ওপৰলৈ ঘপৰাই ওলাই আহে। পানীৰ মাজৰ পৰা ওলোৱা সূৰ্যোদয়ৰ এই নানন্দিক দৃশ্য নেদেখিলে উপলব্ধি কৰিব নোৱাৰি। কুৱেইটত আৰব সাগৰৰ পানীৰ ওপৰত এদিন দেখিছিলোঁ সূৰ্য-ৰশ্মিৰ বিচ্ছুৰণৰ খেলা। আকাশৰ ক'লা ডাৱৰৰ বাবে সেইদিনা সূৰ্য দেখা নগৈছিল। ধোঁৱা বৰণ লোৱা পানীৰ ওপৰত সেইদিনা দেখিছিলোঁ সূৰ্যৰ ৰশ্মি প্ৰতিফলিত হৈ কাঁচৰ দৰে চিকমিকাই থকা। ক'লা ক'লা ডাৱৰৰ মাজৰ পৰা ঠায়ে ঠায়ে সুৰুঙা উলিয়াই সূৰ্যৰ ৰশ্মি আহি পৰিছিল সাগৰৰ পৃষ্ঠত। সেই সময়ত এটা মায়াময় পৰিবেশ সৃষ্টি হয়, আমি সদায় সাগৰ নেদেখাবোৰৰ বাবে।

গোৱাৰ সাগৰৰ তীৰৰ বালিত পৰি থকা শামুক আৰু সৰু সৰু মাছবোৰ খাবলৈ আহি কাউৰী উৰিছিল সাগৰৰ পাৰত, বহিছিলহি সাগৰৰ পাৰৰ নাৰিকল গছত। কুৱেইটৰ সাগৰৰ তীৰতো শামুক আৰু সৰু সৰু মাছ দেখিছিলোঁ। কাউৰী দেখা নাছিলোঁ, নাছিল নাৰিকল গছো। দেখিছিলোঁ খেজুৰৰ গছ, তাত সাগৰৰ পাৰত দেখিছিলোঁ আপোনমনে চৰি ফুৰা সাগৰৰ পানীৰ কিছু ওপৰলৈ উৰি ফুৰা, আমাৰ— পাৰ চৰাইৰ দৰে মঙহাল, কোমল কোমল লগা ছিগাল চৰাইবোৰ!

ঢোল, পেঁপা, গগনা আৰু...

অনুপম ৰাজখোৱা

কুৱেইটত আছে যদিও ৰঙালী বিহুটো অহাৰ লগে লগেচোন ঢোল, পেঁপা আদিৰ মাতে আমনি কৰিবলৈ ধৰে। মনটো উৰা মাৰে অতীতৰ এৰি অহা বিহুৰ সেই সুমধুৰ দিনবোৰলৈ। আজিও বিহুৰ সময়ত অসমৰ গাঁও-ভূঁই, নগৰ-চহৰ, আকাশ-বতাহ ঢোল-পেঁপাৰ মাতত মুখৰিত হৈ পৰে। বিহুত সময়ৰ পৰিৱৰ্তনৰ আঁচোৰ পৰিলেও ৰঙালী বিহু আহিলে ঢোল, পেঁপা, গগনাৰ মাতে আজিও ডেকা-গাভৰুৰ মন উতলা কৰে। সেয়েই আজি মই বিহুৰ লগত ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ থকা কেইটামান লোকবাদ্যৰ বিষয়ে চমু আভাস দিব বিচাৰিছো। কিয়নো এইবোৰে অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ভেটি সুদৃঢ় কৰাত বিশেষ ভূমিকা লৈছে। বিহুত ব্যৱহাৰ হোৱা আঠবিধ মূল বাদ্য হৈছে— ঢোল, পেঁপা, গগনা, বাঁহী, সুতুলি, টকা, তাল আৰু বীণ। আজিকালিৰ বিহুত ব্যৱহাৰ প্ৰায় নাইকিয়া হ'লেও এটা সময়ত বিহুত বীণৰ ব্যৱহাৰ হৈছিল।

ঢোল অসমৰ জনসংস্কৃতিৰ সকলোতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ বাদ্য। অসমৰ বিভিন্ন স্থানৰ পৌৰাণিক ভগ্নাৱশেষবিলাকত উদ্ধাৰ কৰা ঢুলীয়াৰ মূৰ্তিৰ পৰাই অনুমান কৰিব পাৰি যে ঢোল অসমৰ প্ৰাচীন বাদ্য। অসমীয়া সংস্কৃতিত ঢোলক জনপ্ৰিয় কৰি তোলাত আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ অৱদান বহুত। ঢোলে স্বৰ্গদেউসকলৰ আমোলত ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতা লাভ কৰিছিল। আনকি আহোম ৰজা বা ডা-ডাঙৰীয়াসকল বাটচ'ৰাৰ বাহিৰলৈ ওলালে দোলাৰ কাষে কাষে ঢুলীয়াই ঢোল বজাই যোৱাৰ ৰীতি প্ৰচলিত আছিল। এনেকুৱা সময়ো আছিল ঢোলৰ চেৱে চেৱে মতলীয়া কৰিব পৰা ঢুলীয়াকহে অসমীয়া গাভৰুৱে জীৱনসংগী কৰিবলৈ বাছনি কৰিছিল। সেয়েই বিহু গীতত গাইছে—

“ঢোলত চাপৰ মাৰি   ঢুলীয়া ওলালে
বহি বৈ আছিলো তাঁত।
টোপোলাৰ সেন্দূৰ   টোপোলাতে থাকিলে
খাবলৈ নহ'ল ভাত।”

আনহাতে বিহু নাচৰ মাজত ঢুলীয়াক সকীয়াই দিবলৈ গাইছে—

“ঢোলে ভালে কৰি   বাৰি ঐ ঢুলীয়া
ঢোলে ভালে কৰি বাৰি।

খৰকৈ নেবাৰি   উদাকৈ নেবাৰি
নাচনীৰ ছেৱতে বাৰি।”

ঢোল এবিধ দুমুখযুক্ত বাদ্য। ঢোলৰ মূল খোলাটো কাঠেৰে তৈয়াৰী। খোলাটো সাধাৰণতে আম, চাম, কঠাল আদি গছৰ কাঠেৰে সজা হয়। খোলাটো দুয়োফালে সমান নহয়, এফালৰ পৰিধি আনফালতকৈ বেছি। দুয়োমূৰত চামৰাৰ এক আহল-বহল পাটি টানকৈ লগোৱা থাকে। বহল ফালে কিছু পাতল চামৰা (যাক ঢোলৰ তালি বোলা হয়) আৰু ঠেক ফালে কিছু ডাঠ চামৰা (যাক ঢোলৰ কোবনি বোলা হয়) লগোৱা হয়। বৰতিৰ সহায়ত তালি আৰু কোবনি বন্ধা হয়। ঢোলটোৰ যিকোনো ফালে কোবালে খোলাটোৰ ভিতৰত আৱদ্ধ বায়ুৰ কম্পন হয় আৰু এই কম্পনৰ ফলত শব্দ উৎপন্ন হয়। তুলনামূলকভাৱে কম পৰিধিৰ ফালৰ পৰা বেছি কম্পনাংকৰ শব্দৰ সৃষ্টি হয়। এই ফালটোত ঢোলৰ মাৰিৰে কোবাই বজোৱা হয় আৰু বহলফালে খালি হাতেৰে কোবাই ঢোলবাদন কৰা হয়। যিদৰে Guitarৰ stringবোৰ টান-ঢিলা কৰিলে শব্দৰ মাত্ৰা সলনি হয়, সেইদৰে বৰতিৰ টান কম-বেছি কৰি ঢোলৰ সুৰবন্ধন কৰা হয়। আনহাতে বহুত সময় বজোৱাৰ পাছত ঢোলৰ মাত বহি গ'লে বৰতিৰ সহায়ত পুনৰ ঢোলৰ মাত ঠিক কৰা হয়। তাকে ঢোল টনা বা চোৱা বুলি কয়। সেয়ে বিহুগীতত গাইছে—

“ঢোলতে উৰুলি   ঢোলতে বুৰুলি
ঢোলতে বিক্ষিলে ঘূণে।
মৰাণৰ মুচিয়া   ঘৰত নাইকিয়া
ঢোলে চাই দিব কোনে।”

তৈয়াৰ কৰাৰ নিয়ম অনুসৰি ঢোলো কেইবা প্ৰকাৰৰ আছে। সেইবোৰ হ'ল— বিহুঢোল বা পাতিঢোল, ঢেপাঢোল, জয়ঢোল, বৰঢোল আদি। ঢেপাঢোলৰ ভিতৰত পানী ভৰোৱা থাকে বাবে তাৰ শব্দও বেলেগ হয়। ঢোলৰ বিভিন্ন অংশবোৰৰ নাম হ'ল— খোলা, কুৰল, মলুৱা, ফৰিং, কোবনি, তালি, বৰতি, কাটনিছাল, কনাৰি আৰু কনাৰিজৰী। আজিকালি বিহু কুঁৱৰী, বিহুৰাণী আদি প্ৰতিযোগিতাবোৰত এইবোৰৰ সম্যক জ্ঞান থকাতো অতি প্ৰয়োজনীয়।

ঢোলৰ অবিহনে বিহু বা হুঁচৰি অসম্পূৰ্ণ বুলি ক'লেও ভুল নহ'ব। বিহুৰ বাহিৰেও কিছুদিনৰ আগলৈকে (হয়তো এতিয়াও কোনো কোনো ঠাইত থাকিব পাৰে) বিয়া-সবাহ আদিত ওজাঢোল এক অপৰিহাৰ্য অনুষ্ঠান আছিল। ওজাসকলৰ ঢোলৰ চেও সাধাৰণতে বিহুৰ চেওতকৈ বেলেগ। তদুপৰি ওজাসকলে ঢোলত বিভিন্ন শব্দ ফুটাই দৰ্শকক আমোদ দিছিল। দৰা আৰু কইনা ঘৰৰ ঢুলীয়াৰ মাজত এইবোৰৰ প্ৰতিযোগিতাও হৈছিল। এইবোৰ আমি দেখা কথা।

অসমৰ এই ঢোলবাদ্যক ভাৰতবৰ্ষ তথা বিশ্বদৰবাৰত চিনাকি কৰাই দিছিল ঢোলৰ যাদুকৰ যোৰহাটৰ নাওশলীয়া গাঁৱৰ গণশিল্পী মঘাই ওজাদেৱে (মঘাই বৰুৱা, ১৯১৬-১৯৭৮ চন)। তেখেতৰ ওচৰত আমি চিৰকৃতজ্ঞ। তেখেতে ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন ঠাই যেনে— দিল্লী, কলিকতা আদিৰ লগতে সুদূৰ মস্কোত ঢোলবাদন কৰি প্ৰশংসা ল'বলৈ সক্ষম হৈছিল। মোৰ জীৱনত মঘাই ওজাক চোৱাৰ সৌভাগ্য হৈছিল আমাৰ গাঁৱৰে বাইদেউ এজনীৰ বিয়াত। দৰা মঘাই ওজাৰ গাঁৱৰে হোৱা বাবে তেখেত বৰযাত্ৰী হিচাপে আহিছিল। ৰাইজৰ অনুৰোধত তেখেতে ঢোলবাদন কৰিছিল। আজিও মোৰ মনত আছে তেখেতে কেনেকৈ ঢোলত বিজুলী-ঢেৰেকণীৰে অহা বৰষুণৰ পৰিবেশ সৃষ্টি কৰিছিল। ঢোল বজাই থাকোঁতে এনে লাগিছিল সঁচাকৈ যেন বাহিৰত বিজুলী-ঢেৰেকণীৰে বৰষুণহে হৈছে। বৰ্তমান সময়ৰ তেনে এজন ঢোলৰ ওজা হৈছে গোলাঘাটৰ সোমনাথ বড়া। তেখেত গণিত শাস্ত্ৰত স্নাতকোত্তৰ। ১৯৮১ চনত গোলাঘাটত হোৱা সদৌ অসম ঢোল বাদন প্ৰতিযোগিতাত অসম চৰকাৰৰ সাংস্কৃতিক সঞ্চালকালয়ে তেখেতক ওজা হিচাপে স্বীকৃতি দিয়ে। তেখেতে এতিয়ালৈকে বিভিন্ন ঠাই যেনে ভূটান, চেক'স্লোভিয়া, ৰাছিয়া, ডুবাই, দক্ষিণ আফ্ৰিকা ইন্দোনেচিয়া, হংকং, থাইলেণ্ড, কম্বোদিয়া, দক্ষিণ কোৰিয়া, লণ্ডন আৰু নিউয়ৰ্কত ঢোলবাদন কৰি বিশ্বদৰবাৰত ঢোলবাদ্যক চিনাকি কৰাই দিবলৈ সক্ষম হৈছে। তেখেতলৈকো এই লিখনিৰে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

“পেঁপাটি পেঁপাটি বহেদৈ পেঁপাটি
কলিদৈ ম'হৰে শিং।”

অসমীয়া লোকসংস্কৃতিৰ পৰিচায়ক স্বৰূপ বিহুৰ বাদ্যসমূহৰ ভিতৰত আন এক মোহনীয় লোকবাদ্য হ'ল ম'হৰ শিঙৰ পেঁপা। এই পেঁপাৰ নামটো মূলতে চীন-তিব্বতীয় শব্দ বুলি বহুতে মত প্ৰকাশ কৰে। কিয়নো তিব্বততো পেঁপাজাতীয় বাদ্য ব্যৱহাৰ হয়, যদিও ইয়াৰ আকাৰ অসমৰ পেঁপাতকৈ দীঘল আৰু এই পেঁপা পিতলেৰে তৈয়াৰী। গৰখীয়া ল'ৰাই

ম'হৰ পিঠিত উঠি পেঁপা বজোৱা অসমীয়া গ্ৰাম্য সমাজৰ অন্য এক অনবদ্য ৰূপ, নেদেখিলে নুশুনিলে হৃদয়ংগম কৰা কঠিন।

বায়ুক এক সংকুচিত পথেৰে জোৰেৰে পঠিয়াই দিলে ই এক শব্দ সৃষ্টিকাৰী কম্পনৰ সৃষ্টি কৰে আৰু এই তত্ত্বৰ সহায়তে পেঁপাৰ শব্দৰ সৃষ্টি কৰা হয়। পেঁপাৰ মূল অংগ চাৰিটা— (ক) চুপহি, (খ) থুৰি, (গ) নলিচা (ঘ) শিঙা বা খোলা। এই অংগসমূহ সংলগ্ন কৰি মুখেৰে ফু দি পেঁপা বজোৱা হয়। নলিচাত থকা ফুটাত আঙুলি বুলাই পেঁপুৱাই সুৰৰ লহৰ তোলে। বিহুগীতত সেয়ে গাইছে—

“পেঁপাটি বজাবৰ তিনিটি আঙুলি
মাজৰটি আঙুলি লৰে।
যেতেকে লৰিব পেঁপুৱাৰ আঙুলি
তেতেকে জেউতি চৰে।।”

আনহাতে শিংটোৱে থুৰিৰ পৰা নলিচা হৈ অহা বায়ুক অধিক কম্পনৰ সুযোগ দি ইয়াৰ সুকীয়া মাত সৃষ্টিত অৰিহণা যোগায়। বেলেগ বেলেগ ম'হৰ শিঙেৰে সজোৱা পেঁপাৰ মাতো বেলেগ বেলেগ হয়। আনহাতে শিঙৰ গঠন যেনে— কিমান ডাঠ, তাৰ দৈৰ্ঘ্য, শিঙৰ ঘেৰ আদিৰ ওপৰতো পেঁপাৰ মাত নিৰ্ভৰ কৰে। পেঁপা বনোৱাসকলৰ মতে চাৰি বা ছয় দাঁত হোৱা ম'হৰ শিং পেঁপাৰ বাবে উত্তম। পেঁপাৰ এই শিঙৰ অংশ সজা বৰ কষ্টকৰ আৰু নিপুণ হাতৰ আৱশ্যক। মোৰ এজন দাদাই এটা পেঁপা সাঁজোতে এই কথা উপলব্ধি কৰিছিলোঁ। শিংটো গৰম পানীত সিজাই কোমল কৰি ভাজ দিয়া হয়। বহুতে পেঁপাৰ শোভা বৰ্ধনৰ বাবে শিঙৰ অংশটো কাঁহ বা পিতলেৰে বন্ধাই লয়।

ম'হৰ শিঙৰ পেঁপা দুই প্ৰকাৰৰ— (ক) গুটীয়া পেঁপা বা গোৱাল পেঁপা। (খ) যুৰীয়া পেঁপা। ম'হৰ এটা শিঙেৰে সজা পেঁপাটোক গুটীয়া পেঁপা বোলে। আগৰ দিনত ম'হপালকসকলে ম'হৰ খুটিত সহজলভ্য এই ম'হৰ শিঙেৰে পেঁপা সাজিছিল বাবে সততে তেওঁলোকৰ হাততে এই পেঁপা পোৱা গৈছিল আৰু সেয়েই ইয়াক গোৱাল পেঁপাও বুলিছিল। আনহাতে দুটা ম'হৰ শিং একেলগে সংযুক্ত কৰি যুৰীয়া পেঁপা সজা হয়। এনে পেঁপাৰ মাতৰ তীব্ৰতা আৰু বিচিত্ৰতা বেছি। নক'লেও হ'ব যে ম'হৰ শিঙৰ পেঁপাৰ আকৰ্ষণ ইমানেই বেছি যে পেঁপাৰ মাতত ননচাজনৰো (ল'ৰাৰ পৰা বুঢ়ালৈকে) বিহু নাচ এপাক নাচিবলৈ মন যায়, নাচনী সকলৰতো কথাই নাই। সেয়ে বিহুগীতত গাইছে—

“ম'হৰ শিঙৰ পেঁপাটি নবাবা ককাইটি
মোৰে মন কেনেবা কৰে।
পেঁপাৰ মাতো শুনি ৰ'বকে নোৱাৰো
হাতৰ বন সৰি পৰে।।”

আনহাতে পেঁপাৰ অবিহনে বিহু উকা উকা লাগে। পেঁপাৰ আকৰ্ষণৰ তীব্ৰতা এই বিহুফাঁকিতেই প্ৰকাশ পায়—

“এই বেলি আছ ধান   পানীয়ে মাৰিলে
অহাবেলি আছধান পাম।

ম'হৰ শিঙৰ পেঁপাটি   যনকিয়াই আনাগৈ
তোমাৰ লগত বিহুলৈ যাম।।”

সঁচা কথাত পেঁপাই বিহুৰ মাদকতা বহুগুণে বৃদ্ধি কৰে। আমাৰ অঞ্চলত দুজন পেঁপুৰা আছিল। আমিও সেই সময়ত বিহু মাৰোঁতে তেওঁলোকলৈ অধীৰ আগ্ৰহেৰে বাট চাইছিলোঁ। এতিয়া বিহু কুঁৱৰী, বিহুৰাণী আদি প্ৰতিযোগিতাবোৰত পেঁপাৰ তালে তালে নাচনীজনীয়ে কেনেকৈ নাচিছে তাৰ পৰীক্ষা লোৱা হয়।

আগৰ দিনত বিহুৰ আগে আগে গাঁৱৰ জীয়ৰী-গাভৰুৱে তাঁতশালত ব্যস্ত হৈ পৰিছিল, বিহুত বয়োজ্যেষ্ঠজনৰ লগতে নিজৰ মনৰ মানুহজনক বিহুৱান এখন দিয়াৰ হেঁপাহেৰে। সেয়েই কোনোবা গাভৰুৱে চেনাইলৈ বাট চাই থাকি মনৰ ভাব প্ৰকাশ কৰা বিহুনাৰ এফাঁকিৰে গগনাৰ বিষয়ে ক'বলৈ ওলাইহোঁ—

“আগলি বাঁহৰে   লাহৰি গগনা
বহি তাঁতৰ পাতত বাওঁ।

আহে কি নাহে এ   মোৰে ধন চেনাই এ
চিৰিপাতি মংগলখন চাওঁ।।”

গগনা এবিধ হাৰ্প জাতীয় বাদ্য। এই হাৰ্প জাতীয় বাদ্যবিলাক অতি প্ৰাচীন বুলি জনা যায় আৰু পৃথিৱীৰ প্ৰায়বোৰ সভ্যতাতে এনে বাদ্যৰ প্ৰচলন দেখা পোৱা যায়। মুখত লৈ বজোৱাৰ বাবে ইয়াক একধৰণৰ Jaw-Harp বোলা হয়। গগনা বাঁহৰে তৈয়াৰী এবিধ বাদ্য। গগনাৰ প্ৰধান অংশ দুটা হৈছে— জিভা আৰু মেখেলা। সাত বা আঠ ইঞ্চিৰ বাঁহ টুকুৰা মিহিকৈ চুঁচি সাৱধানে তাৰ পৰাই জিভা এখন কাটি উলিওৱা হয়। এই জিভাখনেই মূল শব্দ উৎপাদক। জিভাখনৰ কাষত সৰু দুচটি বাঁহ সাৱধানে সুমুৱাই দিয়া হয়। এই টুকুৰাকেইটাক মেখেলা বোলে। সেয়ে গগনা সাঁজোতে সূক্ষ্ম হাতৰ কামৰ প্ৰয়োজন। গগনাৰ জিভাখনৰ আকৃতি আৰু আকাৰ ওপৰতেই ইয়াৰ সুৰ নিৰ্ভৰ কৰে। গগনাৰ আকাৰ লৈ ইয়াক ৰামধন গগনা, লিহিৰি গগনা, শালিকী গগনা আদি বিভিন্ন নামেৰে জনা যায় আৰু প্ৰত্যেক গগনাৰে মাত বেলেগ বেলেগ হয়।

গগনা দুই পদ্ধতিৰে বজোৱা হয়, কিন্তু যিদৰেই বজায় গগনাৰ মাত একেই হয়। প্ৰথমটো ধৰণ হ'ল গগনাখন খোলা মুখৰ ওচৰত ৰাখি, জিভা (গগনাৰ)খনৰ গুৰিৰ ফালটো আঙুলিৰে বুলাই জিভাখনত কম্পন সৃষ্টি কৰা হয়। গগনাৰ গা

অংশই স্প্ৰিঙৰ দৰে কাম কৰে আৰু জিভাখন কঁপাই তোলে। আনটো পদ্ধতিত গগনাৰ আঙুলিৰে লৰোৱা মূৰটোত এডাল মুগা সূতা বান্ধি সূতাডালত আঙুলি বুলাই গগনা বজোৱা হয়। কিন্তু দুয়োটা পদ্ধতিতে গগনা বাদনৰ মূল কৌশলটো হ'ল মুখৰ ভিতৰৰ বায়ুৰ আয়তন কম-বেছি কৰি বিভিন্ন স্বৰ সৃষ্টি কৰা। গগনা ল'ৰা-আৰু ছোৱালী উভয়েই বজায়। সেয়ে বিহুগীতত গাইছে—

“দূৰতে শুনিলো   সুৰতে বুজিলো
মোৰে ধনে গগনা বায়।

কিনো অমাতৰ   মাত মোৰ চেনাই এ
বুকেদি সৰকি যায়।।”

আজিকালি বিহুৰ প্ৰতিযোগিতাবোৰত নাচনীসকলে গগনা বজাই দেখুৱাতো প্ৰায় বাধ্যতামূলক।

অসমৰ লোকবাদ্যসমূহৰ ভিতৰত অতি পৰিচিত আৰু সহজে পোৱা বাদ্য টকা। টকা বাঁহৰে নিৰ্মিত হোৱা বাবে এই বাদ্যটি অতি সুলভ। বিহু নামৰ প্ৰাথমিক তাল আছিল হাত চাপৰি আৰু কালক্ৰমত হাত চাপৰিৰ ছন্দকে ব্যৱহাৰ কৰি টকাৰ উৎপত্তি হয়। দুইফালৰ মাজত আৱদ্ধ বায়ুৰ কম্পনৰ ফলত শব্দ কিছু হ'লেও বেছি হয়। অসমৰ জেং বিহুৰ মূল বাদ্য হ'ল টকা। বিহুগীতত সেয়েই গাইছে—

“ওৰে গছতে   মৌৰে বাহে ল'লে
ককাই পাৰি দিয়া খাওঁ।

বাঁহৰে টকাটি   সাজি দিয়া ককাইটি
বিহু মাৰিবলৈ যাওঁ।।”

সুতুলি হ'ল মুখেৰে ফু দি বজোৱা আন এবিধ লোকবাদ্য। ইয়াক সাধাৰণতে আলতীয়া মাটিৰে সজা হয়। সুতুলিৰ ভিতৰখন ফোঁপোলা। সুতুলিত তিনিটা বিন্ধা থাকে, তাৰে এটাত ফু দিয়া হয় আৰু বাকী দুটা আঙুলিৰে বন্ধ কৰি, খুলি বা আংশিকভাৱে খুলি বিভিন্ন কম্পনৰ স্বৰ সৃষ্টি কৰা হয়। সুতুলি তিনি প্ৰকাৰৰ— বটল সুতুলি, পিঠা সুতুলি আৰু পক্ষী সুতুলি।

বিহুত বহুলভাৱে ব্যৱহৃত এবিধ বাদ্য হ'ল তাল। তাল ধাতুৰে তৈয়াৰী হয়। অসমত যি ধৰণৰ তাল ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাৰ বেছি ভাগেই কাঁহৰে সজা। শব্দৰ মাধুৰ্যৰ ক্ষেত্ৰত বৈচিত্ৰ আনিবলৈ অসম তথা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলত বিভিন্ন আকাৰৰ বিভিন্ন তাল ব্যৱহাৰ কৰা হয়। তাৰ ভিতৰত আছে খুঁটিতাল, পাতিতাল, বিহুতাল, খন্জৰী আদি। ৰামতাল বা ভোৰতাল নামৰ এবিধ ডাঙৰ তাল আছে যদিও এইবিধ তাল বিহু বা হুঁচৰিত সাধাৰণতে ব্যৱহাৰ নহয়।

আমি প্ৰায়বোৰ সংগীত অনুষ্ঠানতে দেখি থকা বাঁহীও

বিহত বজোৱা হয়। বাঁহীৰ ফুটাকেইটা হাতৰ আঙুলিৰে বন্ধ কৰি বা বুলি বিভিন্ন কম্পনাংকৰ বিভিন্ন ধৰণৰ স্বৰৰ শব্দৰ সৃষ্টি কৰা হয়। বাঁহী এবিধ পূৰ্ণাংগ বাদ্য। কাৰণ ইয়াত সপ্তস্বৰৰ বিভিন্ন শব্দ নিখুঁতভাৱে উলিয়াব পাৰি। ম'হৰ শিঙৰ পেঁপাৰ ক্ষেত্ৰত সেই সুবিধা নাই।

অসমীয়া 'বীণ' থলুৱা সহজলভ্য উপাদানসমূহেৰে নিৰ্মিত বাদ্যযন্ত্ৰ। বীণৰ খোলা হিচাপে নাৰিকলৰ খোলাৰ অৰ্ধাংশ সাধাৰণতে ব্যৱহৃত হয়। এই নাৰিকলৰ খোলাৰ মুখ ভাগ গুঁই বা ভেকুলীৰ চালেৰে চোৱা হয়। এই খোলাটোত প্ৰায় দেৰৰ পৰা দুফুটমান দীঘল এডাল কাঠ সংযোগ কৰা হয়। কাঠডালৰ আনটো মূৰ খুলি তাত শলখা এডাল লগাই, এডাল মুগাৰ গুণাজৰী খোলাটোৰ এমূৰে বান্ধি আনটো মূৰ শলখাডালত গাঁঠি দিয়া হয়। খোলাটোৰ ওপৰত মুগা সূতাডাল ডাঙি ধৰিবলৈ কাঠৰ ফৰিঙা বা ঘোঁৰা লগোৱা হয়। সুৰবন্ধন শলখাডাল টান বা ঢিলা কৰি বীণখন নিৰ্দিষ্ট সুৰত বান্ধিব পাৰি। ভায়োলিনৰ ব'ক্সনৰ দৰে বীণ বজাবলৈ বাঁহেৰে নিৰ্মিত এখন ধনু ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াক ৰেপনি বোলে। এই ৰেপনিডালেৰে

সূতাত ৰেপি আৰু আঙুলিৰে সূতাডাল টেঁপি ধৰি বীণত সুৰ সঞ্চাৰ কৰা হয়।

বিহু সংগীতময় উৎসৱ, সেয়ে বিহুত বাদ্যযন্ত্ৰৰ গুৰুত্বও অপৰিসীম। লাহে লাহে হেৰাই যাব ধৰা এই লোকবাদ্যবোৰ অসমৰ কেইজনমান লোকৰ আশাশুধীয়া প্ৰচেষ্টাত নতুন ৰূপ পাই উঠিছে। মই জনাৰ ভিতৰত এইখিনিতে জয়কান্ত গন্ধীয়া, দীপক শৰ্মা, ডাঃ প্ৰসন্ন গগৈ, খগেন গগৈ আদি লোকসকলৰ নাম উল্লেখ কৰিব পাৰি। খগেন গগৈদেৱৰ অলপতে Coke Studioত কৰা অনুষ্ঠান লেখত ল'বলগীয়া। তাৰ বাদেও আজিকালি অসমত বিহুৰ কৰ্মশালাও হয় য'ত বিহু নাচৰ লগতে লোকবাদ্যৰ বিষয়েও জ্ঞান দিয়া হয়। তদুপৰি বিহুৰ প্ৰতিযোগিতাবোৰেও এই ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট সহায় কৰিছে।

এটা জাতিক ইয়াৰ থলুৱা সংস্কৃতিয়েহে দেশৰ লগতে বিশ্বদৰবাৰত চিনাকি দিবলৈ সহায় কৰে। সেয়ে আমাৰ লোকবাদ্যবোৰৰ বিষয়ে জনাটো নিতান্তই প্ৰয়োজন। বিহুবলীয়া আমাৰ কুৱেইটবাসীক এই বিষয়ে কিছু আবাস দিয়াই মোৰ এই লিখনিৰ উদ্দেশ্য।

সোণালী ফুল

ফাতেহুল মান্নান

কলীয়া ডাৱৰৰ বলিয়া ঘূৰণ
ঘূৰাদি ঘূৰি এদিন কবি
পৰবত, পাহাৰ, সমতল
আৰু কত সমভূমি।

হঠাৎ কবিৰ চকুত পৰিল
হৃদৰ পাৰত, গছৰ তলত
মলয়াবোৰত নাচিছে এজাক
সোণালী ফুল।

হৃদৰ বুকুত অশেষ শাবী
যেন আকাশৰ হাতীপতি
হাজাৰ হাজাৰ সোণালী ফুল
নৃত্য বিয়াকুল।

টোৱে নাচিছিল দেখাক দেখি
নোৱাৰিলে কিন্তু ৰাখিব বাজি
ৰঙৰ মেলাত নোৱাৰি থাকিব
নকৰি খেলা
কবি হৈ গ'ল আপোনভোলা।

চাই আছে, চোৱা শেষ নহয়
ভাবিছে কবিয়ে, ভবা শেষ নহয়
'কিনো সোলেংটো দিব ফুলে
সেইদৰেই বা চালে চিন্তিলে।'

কিন্তু দিলে
অলস পৰত অকলশৰে
কবি যেতিয়া বিছনাত পৰে।
হাজাৰ ফুলে নাচে তেতিয়া
কবিৰ চকুৰ আঁৰে আঁৰে।

সেয়া নিৰজনতাৰ দান
কবিৰ হৃদয় উপচি পৰে
উঠে উলাহৰ বান।
পাহৰণিৰ সোঁৱৰণি
সোণালী ফুলৰ গান।
ঝুম্ ঝুম্ ঝুম্ নুপুৰ বাজে
শুনা পাতি কাণ পুৰণিৰ সেই
নতুন তাল মান
কৰা গুপতে অমিয়া পান।